JEAN RICHARD DE LA TOUR
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2025. február 4.[1]

C-544/23. sz. ügy

T. T.,
BAJI Trans, s. r. o.
kontra
Národný inšpektorát práce

(a Najvyšší správny súd Slovenskej republiky [a Szlovák Köztársaság legfelsőbb közigazgatási bírósága] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal – 3821/85/EGK rendelet – A menetíró készülékek időszakos felülvizsgálati kötelezettsége – Eltérések – Az Európai Unió Alapjogi Chartája – A 49. cikk (1) bekezdésének utolsó mondata és az 51. cikk (1) bekezdése – Az enyhébb büntető jogszabály visszaható hatályú alkalmazásának elve – Büntető jellegű közigazgatási szankciók – Szempontok – Felülvizsgálati kérelem – A felülvizsgálati kérelemmel megtámadott ítéletet követően hatályba lépett új törvény”

I. Bevezetés

1. A közigazgatási szankciókra vonatkozó eljárások általában három szempontból különböznek a büntetőjogi szankciókra vonatkozó eljárásoktól: először is, a szigorú értelemben vett büntetőjogi szankciókról bíróság határoz, míg a közigazgatási szankciókat közigazgatási hatóságok vetik ki, bíróság pedig csak a felülvizsgálat szakaszában avatkozik be. Másodszor, a közigazgatási szankciókra alkalmazandó eljárási szabályok általában nem a büntetőjogi szankciókra, hanem a közigazgatási eljárásra és a közigazgatási peres eljárásokra vonatkozó eljárási szabályok.[2] Harmadszor, a közigazgatási szankciók felülvizsgálatára hivatott bíróság a tagállamok többségében nem azonos azzal, amelynek büntetőjogi szankciókat szab ki.[3]

[1] Eredeti nyelv: francia.

[2] Az Európai Unió Bíróságának Kutatási és Dokumentációs Igazgatósága által készített 24/002. sz. kutatási feljegyzés (a továbbiakban: 24/002. sz. kutatási feljegyzés) szerint azonban léteznek kivételek a tagállamokban. Így például *Németországban* és *Portugáliában* a büntetőeljárásra vonatkozó rendelkezések lényegében és eltérő rendelkezés hiányában *mutatis mutandis* alkalmazandók a közigazgatási hatóság előtti, közigazgatási bírság kiszabására irányuló eljárásra.

[3] Mindazonáltal egyes tagállamokban, mint például a *Németországi Szövetségi Köztársaságban* és a *Portugál Köztársaságban*, a közigazgatási hatóságok által kiszabott bírságok felülvizsgálata nem a közigazgatási bíróság hatáskörébe tartozik, hanem a büntetőügyekben is hatáskörrel rendelkező rendes bíróságokra, mind első-, mind másodfokon.

2. A jelen ügyben arra kérik a Bíróságot, hogy pontosítsa az Európai Unió Alapjogi Chartája[4] 49. cikke (1) bekezdésének utolsó mondatában foglalt enyhébb büntető jogszabály visszaható hatályú alkalmazása elvének hatályát a közigazgatási szankció bírósági felülvizsgálatával összefüggésben a felülvizsgálati kérelem szakaszában.

3. Ez az elv összefügg a büntetések szükségességének és arányosságának elvével. Mivel ugyanis a kiszabott büntetéseknek szükségeseknek és arányosaknak kell lenniük, azaz a bűncselekmény elkövetőjével szemben az általa elkövetett cselekmények miatt és azok súlyosságának mértékében kell büntetést kiszabni, amint azt a Charta 49. cikkének (3) bekezdése előírja, a büntetés kiszabása már nem tűnik igazoltnak, ha a tényállás megvalósulását követően a jogalkotó akár e cselekmények büntetendő jellegét, akár az immár kiszabható büntetés jellegét vagy mértékét illetően megváltoztatta az értékelést.

4. Ebben az összefüggésben a Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (a Szlovák Köztársaság legfelsőbb közigazgatási bírósága) különösen arra vár választ a Bíróságtól, hogy a felülvizsgálati bíróságnak alkalmaznia kell-e az enyhébb büntető jogszabály visszaható hatályának elvét a közigazgatási szankcióra vonatkozó kifogás kapcsán, ha a kevésbé szigorú jogszabály az ügy érdemében eljáró alsóbb fokú közigazgatási bíróság által hozott, a nemzeti jog értelmében jogerőre emelkedett és felülvizsgálati kérelemmel megtámadott határozatot követően lépett hatályba.

5. E kérdés lehetővé teszi a Bíróság számára annak pontosítását, hogy ebben az esetben a felülvizsgálati bíróság szerepének sajátosságai érinthetik-e ezen elv terjedelmét.

II. Jogi háttér

A. Az uniós jog

1. A 3821/85/EGK rendelet

6. A 2013. május 13-i 517/2013/EU tanácsi rendelettel[5] módosított, a közúti közlekedésben használt menetíró készülékekről szóló, 1985. december 20-i 3821/85/EGK tanácsi rendelet[6] 3. cikke (1) és (2) bekezdésének az alapügyben szóban forgó jogsértés elkövetésének időpontjában hatályos változata a következőképpen rendelkezett:

„(1) Menetíró berendezést kell beszerelni és használni a tagállamokban nyilvántartott olyan járművekbe, melyeket közúti áru- vagy személyszállításra alkalmaznak, kivéve a[z] 561/2006/EK rendelet[7] 3. cikkében említett járműveket.

(2) A tagállamok mentesíthetik az [561/2006] rendelet 13. cikkének (1) és (3) bekezdésében említett járműveket e rendelet alkalmazása alól.”

[4] A továbbiakban: Charta. Az alábbiakban ezt az elvet az *in mitius* visszaható hatály elvének is nevezem, amely azonos jelentéssel bír. Egyébiránt az említett elvet úgy kell értelmezni, mint amely a Charta 49. cikke (1) bekezdésének utolsó mondatában szerepel, még ha ezt az olvasás megkönnyítése érdekében nem is fogom következetesen pontosítani.

[5] HL 2013. L 158., 1. o.

[6] HL 1985. L 370., 8. o.; magyar nyelvű különkiadás 7. fejezet, 1. kötet, 227. o.; a továbbiakban: 3821/85 rendelet.

[7] A közúti szállításra vonatkozó egyes szociális jogszabályok összehangolásáról, a 3821/85/EGK és a 2135/98/EK tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 3820/85/EGK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2006. március 15-i európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2006. L 102., 1. o.; helyesbítés: HL 2016. L 195., 83. o.).

7. A 3821/85 rendelet 19. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezett:

„A tagállamok kellő időben és a[z Európai] Bizottsággal folytatott konzultációt követően elfogadják azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek a rendelet végrehajtásához szükségesek lehetnek.

Az ilyen intézkedések többek között felölelik az ellenőrzés szervezését, lefolytatását és eszközeit, valamint a jogsértés esetén alkalmazandó szankciókat.”

8. E rendelet I. melléklete VI. szakasza 3. pontja a) alpontjának első bekezdése kimondta:

„A járműbe beépített készülék időszakos felülvizsgálatát legalább kétévenként kell elvégezni és végrehajtható a járművek időszakos műszaki vizsgálatának keretében is.”

9. A 3821/85 rendeletet 2016. március 2-i hatállyal hatályon kívül helyezte a közúti közlekedésben használt menetíró készülékekről, a közúti közlekedésben használt menetíró készülékekről szóló 3821/85/EGK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről és a közúti szállításra vonatkozó egyes szociális jogszabályok összehangolásáról szóló 561/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról szóló, 2014. február 4-i 165/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet [8] 47. cikke.

2. A 165/2014 rendelet

10. A 165/2014 rendelet 3. cikkének (1) és (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(1) Az [561/2006] rendelet hatálya alá tartozó, valamely tagállamban nyilvántartott, közúti áru- vagy személyszállításra használt járművekbe menetíró készüléket kell szerelni, és ezeket használni kell.

(2) A tagállamok mentesíthetik e rendelet alkalmazása alól az [561/2006] rendelet 13. cikkének (1) és (3) bekezdésében említett járműveket.”

11. A 165/2014 rendelet 23. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A menetíró készülékeket az engedéllyel rendelkező műhelyekkel rendszeresen meg kell vizsgáltatni. A rendszeres vizsgálatokat legalább kétévente el kell végezni.”

12. E rendelet 41. cikkének (1) bekezdése kimondja:

„A tagállamok a nemzeti alkotmányos szabályokkal összhangban megállapítják az e rendelet megsértése esetén kiszabható szankciókra vonatkozó szabályokat, és minden szükséges intézkedést megtesznek azok foganatosítása érdekében. Az említett szankcióknak hatékonyaknak, arányosnak, visszatartó erejűnek és megkülönböztetéstől mentesnek kell lenniük, és meg kell felelniük a 2006/22/EK irányelvben[9] meghatározott jogsértési kategóriáknak.”

[8] HL 2014. L 60., 1. o.

[9] A közúti szállításra vonatkozó egyes szociális jogszabályokkal kapcsolatos 3820/85/EGK és a 3821/85/EGK tanácsi rendelet végrehajtásának minimumfeltételeiről és a 88/599/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2006. március 15-i európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2006. L 102., 35. o.).

13. Az említett rendelet 48. cikkének második bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„[Ez a rendelet] 2016. március 2-től alkalmazandó […]”.

3. Az 561/2006 rendelet

14. Az 561/2006 rendelet 1. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Ez a rendelet a közúti személy- és áruszállítást végző járművezetőkre vonatkozó vezetési időkkel, szünetekkel és pihenőidőkkel kapcsolatos szabályokat állapít meg a szárazföldi szállítási módok közötti verseny feltételeinek harmonizálása érdekében, különös tekintettel a közúti szektorra, valamint a munkakörülmények és a közúti biztonság javítására. Ezen rendelet célja továbbá a hatékonyabb tagállami ellenőrzési és végrehajtási gyakorlat elősegítése, valamint a jobb munkagyakorlat bevezetése a közúti szállítási iparágon belül.”

15. E rendelet 3. cikke felsorolja a közúti fuvarozást végző járművek azon kategóriáit, amelyekre az említett rendelet nem alkalmazandó. Az előre kevert beton szállítására használt járművek nem szerepelnek e felsorolásban.

16. Az 561/2006 rendelet 13. cikkének (1) bekezdése felsorolja az olyan szállításokat végző járműkategóriákat, amelyek tekintetében a tagállamok – feltéve, hogy ez nem sérti az e rendelet 1. cikkében foglalt célokat – az említett rendelet 5–9. cikke alól kivételeket engedélyezhetnek.

17. Az 561/2006 rendeletnek a T. T. által elkövetett jogsértés időpontjában hatályos változatában az előre kevert beton szállítására használt járművek nem szerepeltek e listán.

18. Az (EU) 2020/1054 rendelet[10] 2020. augusztus 20-i hatálybalépése óta az 561/2006 rendelet 13. cikke (1) bekezdésének r) pontjában szerepelnek az „előre kevert beton szállítására használt járművek”.

B. A szlovák jog

19. Az Ústava Slovenskej republiky (a Szlovák Köztársaság alkotmánya) 50. cikkének (6) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A cselekmény elkövetésekor hatályos törvény alapján kell a cselekmény büntethetőségét értékelni, illetve az e cselekményért járó büntetésről határozni. A legutóbbi törvényt kell alkalmazni, ha az az elkövetőre nézve enyhébb.”

[10] Az 561/2006/EK rendeletnek a maximális napi és heti vezetési időre, a minimum szünetekre, valamint a napi és heti pihenőidőre vonatkozó minimumkövetelmények tekintetében és a 165/2014/EU rendeletnek a menetíró készülékkel történő helymeghatározás tekintetében történő módosításáról szóló, 2020. július 15-i európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2020. L 249., 1. o.; helyesbítések: HL 2020. L 252., 57. o.; HL 2020. L 269., 43. o.; HL 2020. L 269., 44. o.; HL 2020. L 307., 33. o.; HL 2021. L 137., 20. o.).

20. A zákon č. 461/2007 Z. z. o používaní záznamového zariadenia v cestnej doprave (a közúti közlekedésben használt menetíró készülékek használatáról szóló, 2007. szeptember 13-i 461/2007. sz. törvény; a továbbiakban: 461/2007. sz. törvény) 1. §-ának a) pontja előírja:

„Jelen törvény szabályozza azokat a külön jogszabályok [hivatkozás a 3821/85 rendeletre] által nem szabályozott jogviszonyokat, amelyek a következőkre vonatkoznak:

a) a menetíró készüléknek a gépjárműbe történő beépítésére és használatára vonatkozó kötelezettség hatálya […]”.

21. E törvény 2. §-a a következőképpen fogalmaz:

„(1) Az autóbuszos szállítást vagy közúti árufuvarozást végző szállítási vállalkozás gondoskodik arról, hogy menetíró készüléket építsenek be a személy- vagy áruszállításra használt valamennyi járműbe, és – eltérő rendelkezés hiányában – a szállítás során adatrögzítő lapokat és kártyákat használ.

(2) A szállítási vállalkozás (1) bekezdés szerinti kötelezettsége nem vonatkozik a külön jogszabályokban [hivatkozás az 561/2006/EK rendelet 3. cikkére és 13. cikkének (1) bekezdésére] meghatározott, szállításhoz használt járművekre.”

22. A zákon č. 462/2007 Z. z. o organizácii pracovného času v doprave a o zmene a doplnení zákona č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 309/2007 Z. z. (a fuvarozással kapcsolatos munkaidő-szervezésről, a munkaügyi ellenőrzésekről szóló 125/2006. sz. törvény módosításáról és kiegészítéséről, a be nem jelentett munkáról és az illegális foglalkoztatásról szóló 82/2005. sz. törvény módosításáról és kiegészítéséről, valamint egyes törvények módosításáról és kiegészítéséről szóló 462/2007. sz. törvénynek a 2007. szeptember 13-i 309/2007. sz. törvénnyel módosított változata; a továbbiakban: 462/2007. sz. törvény) 38. §-a (1) bekezdése a) pontjának 1. alpontja a következőket mondja ki:

„Szabálysértést követ el az

a) a járművezető,

1. aki menetíró készülék nélküli vagy időszakos vizsgálatnak meg nem felelő menetíró készülékkel felszerelt járművet vezet, vagy aki a menetíró készülékkel visszaél.”

III. Az alapügy tényállása és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

23. A 2016. december 8-i közigazgatási határozatban megállapították T. T. felelősségét a 462/2007. sz. törvény 38. §-a (1) bekezdése a) pontja 1. alpontjának megsértése miatt, mivel 2015. november 4-én betont szállított a BAJI Trans, s. r. o. tulajdonában lévő járművön, amelynek menetíró készülékét 2015. június 25. óta nem vetették alá időszakos felülvizsgálatnak. Ennek alapján T. T.-vel szemben 200 euró bírságot szabtak ki.

24. Az e határozattal szemben benyújtott fellebbezést a Národný inšpektorát práce (nemzeti munkaügyi felügyelet, Szlovákia) 2017. április 3-i határozatával elutasította.

25. T. T. és a BAJI Trans keresetet indított e közigazgatási határozatokkal szemben a Krajský súd v Bratislave (pozsonyi regionális bíróság, Szlovákia) előtt arra hivatkozva, hogy a szóban forgó betonszállító jármű nem tartozik a menetíró készülék használatára vonatkozó kötelezettség hatálya alá tartozó járművek kategóriájába.

26. A Krajský súd v Bratislave (pozsonyi regionális bíróság) mint közigazgatási bíróság 2019. március 27-i határozatával T. T. keresetét mint megalapozatlant elutasította, míg a BAJI Trans keresetét a kereshetőségi jog hiánya miatt utasította el.

27. E bíróság többek között úgy ítélte meg, hogy a menetíró készülék valamennyi közúti szállítójárműben való használatának kötelezettségét a 3821/85 rendelet 3. cikke, valamint a 461/2007. sz. törvény 2. §-ának (1) bekezdése írja elő, az 561/2006 rendelet 3. és 13. cikkében foglalt kivételek sérelme nélkül. Ezek a kivételek azonban nem terjedtek ki a betonszállító járművekre, így a menetíró készülék használatára vonatkozó kötelezettség teljes mértékben vonatkozott ezekre a járművekre.

28. 2019. július 15-én T. T. és a BAJI Trans felülvizsgálati kérelmet nyújtott be e határozattal szemben a Najvyšší súd Slovenskej republiky (a Szlovák Köztársaság legfelsőbb bírósága) előtt.

29. A felülvizsgálati eljárás során, 2020. augusztus 24-én T. T. és a BAJI Trans ellenkérelmet terjesztett elő, amelyben hangsúlyozták, hogy az 561/2006 rendeletet a 2020/1054 rendelet módosította.

30. Az e felülvizsgálati kérelem elbírálására vonatkozó hatáskört az említett felülvizsgálati kérelem benyújtását követően a Najvyšší správny súd Slovenskej republikyre (a Szlovák Köztársaság legfelsőbb közigazgatási bírósága), azaz a kérdést előterjesztő bíróságra ruházták át.

31. E bíróság először is kiemeli, hogy a nemzeti jogszabályokat a 3821/85 és a 165/2014 rendelet végrehajtása érdekében fogadták el, vagyis nemcsak az e rendeletekben előírt kötelezettségek, hanem az e kötelezettségek megsértését követő szankciórendszer létrehozására vonatkozó kötelezettség végrehajtása érdekében is. Az említett bíróság ebből azt a következtetést vonja le, hogy az illetékes közigazgatási hatóság a Charta 51. cikkének (1) bekezdése szempontjából az uniós jogot alkalmazta, amikor T. T. bűnösségéről és a vele szemben kiszabandó szankcióról határozott. A kérdést előterjesztő bíróság azt kívánja megtudni, hogy szintén az uniós jogot alkalmazza-e azáltal, hogy a Charta e rendelkezése értelmében az uniós jog alapján elfogadott releváns nemzeti szabályozást értelmezi és bírói jogvédelmet biztosított T. T. részére.

32. Másodszor, e bíróság kifejezett annak megerősítését kéri a Bíróságtól, hogy az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény[11] 6. cikkének (1) bekezdéséhez és 7. cikkének (1) bekezdéséhez hasonlóan a Charta 49. cikkének (1) bekezdése arra kötelezi a közigazgatási hatóságokat, hogy alkalmazzák az enyhébb büntető jogszabály visszaható hatályának elvét, és ebből következően ezt az elvet a közigazgatási bíróság előtti bírósági felülvizsgálati eljárásokban is alkalmazni kell.

33. Harmadszor, a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy alkalmaznia kell-e az enyhébb büntető jogszabály visszaható hatályának elvét annak a bíróságnak, amelynek az alacsonyabb fokú közigazgatási bíróság közigazgatási szankcióval szemben benyújtott keresetet elutasító határozatával szemben benyújtott felülvizsgálati kérelemről kell határoznia, ha az új

[11] Az 1950. november 4-én Rómában aláírt egyezmény (kihirdette: az 1993. évi XXXI. tv.; a továbbiakban: EJEE).

törvény e határozatot követően lépett hatályba. Így a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy a felülvizsgálati kérelem vizsgálata összefüggésében, ezen eljárás sajátosságaira tekintettel mi a Charta 49. cikke (1) bekezdése utolsó mondatának terjedelme.

34. Ilyen körülmények között a Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (a Szlovák Köztársaság legfelsőbb közigazgatási bírósága) úgy határozott, hogy felfüggeszti az eljárást, és a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé előzetes döntéshozatalra:

„1) Úgy kell-e értelmezni [a Charta] 51. cikkének (1) bekezdését, hogy a tagállam uniós jogot hajt végre, ha a nemzeti jog alapján kötelezettségszegésért közigazgatási szankciót szab ki abban az esetben, ha e kötelezettség az uniós jogból ered, a tagállamok pedig kötelesek szankciót kiszabni e kötelezettség megsértése miatt, amint azt a 3821/85 rendelet 19. cikkének (1) bekezdése és a 165/2014 rendelet 41. cikkének (1) bekezdése előírja?

2) Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén úgy kell-e értelmezni [a Charta] 49. cikkének (1) bekezdését és az abban foglalt *lex posterior mitius* (az enyhébb büntetőtörvény visszaható hatálya) elvét, hogy az a közigazgatási jogsértés miatt kiszabott szankciókra is alkalmazandó abban az esetben, ha a vétkességet és a szankciót először nem bíróság, hanem közigazgatási hatóság bírálja el, és ezt követően e közigazgatási hatóság határozatának közigazgatási bíróság általi felülvizsgálatára is ezen elv alkalmazandó?

3) A második kérdésre adott igenlő válasz esetén úgy kell-e értelmezni [a Charta] 49. cikkének (1) bekezdését és az abban foglalt *lex posterior mitius* elvét, hogy az a nemzeti közigazgatási vagy bírósági eljárásokban – függetlenül azok szakaszától – alkalmazandó?

4) A harmadik kérdésre adott nemleges válasz esetén milyen szempontok alapján határozzák meg ezt a szakaszt? Konkrétan, [a Charta] 49. cikkét és az abban foglalt *lex posterior mitius* elvét úgy kell-e értelmezni, hogy az alkalmazandó az olyan közigazgatási perben, amelynek tárgya felülvizsgálati kérelemhez hasonló jogorvoslat, és így egy olyan bíróságnak, mint a Najvyšší správny súd Slovenskej republiky [(a Szlovák Köztársaság legfelsőbb közigazgatási bírósága]) – az ezen felülvizsgálati kérelmet másod- és végső fokon elbíráló legfelsőbb közigazgatási bíróság –, figyelembe kell vennie a közigazgatási hatóság, és nem bíróság előtti eljárás tárgyát képező közigazgatási szabálysértés elkövetője javára bekövetkezett azon jogszabályváltozást, amelyre csak azt követően került sor, hogy alsóbb fokú közigazgatási bíróság[nak a végső fokon eljáró bíróság általi] felülvizsgálatnak alávetett határozata jogerőre emelkedett?”

35. A nemzeti munkaügyi felügyelet, a szlovák és az olasz kormány, valamint a Bizottság nyújtott be írásbeli észrevételeket. T. T. és a BAJI Trans, a szlovák és az olasz kormány, valamint a Bizottság részt vett a 2024. szeptember 24-én tartott tárgyaláson, amelyen többek között válaszoltak a Bíróság által feltett, szóban megválaszolandó kérdésekre.

IV. Elemzés

A. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésről

36. E kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság azt kívánja megtudni, hogy a Charta 51. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy a tagállam e rendelkezés értelmében az uniós jogot hajtja végre, amikor egyrészt a 3821/85 rendelet 19. cikkének (1) bekezdésében és a 165/2014

rendelet 41. cikkének (1) bekezdésében előírtaknak megfelelően közigazgatási szankciót szab ki az árut szállító járművekben a menetíró készülék meglétével és annak időszakos felülvizsgálatával kapcsolatos kötelezettségek megsértése esetén, másrészt pedig az e szankcióra vonatkozó bírósági felülvizsgálat keretében.

37. Véleményem szerint az igenlő válaszhoz nem fér kétség.

38. E tekintetben meg kell állapítani, hogy a tagállamok eljárását illetően a Charta alkalmazási körét a Charta 51. cikkének (1) bekezdése határozza meg, amelynek értelmében a Charta rendelkezéseinek a tagállamok csak annyiban címzettjei, amennyiben az Unió jogát hajtják végre.

39. A Bíróság szerint az uniós jogrendben biztosított alapvető jogokat az uniós jog által szabályozott valamennyi tényállásra alkalmazni kell, az ilyen tényállásokon kívül azonban nem. [12]

40. A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatából következik, hogy az „uniós jog végrehajtásának” a Charta 51. cikkének (1) bekezdése szerinti fogalma feltételezi az uniós jogi aktus és a szóban forgó nemzeti intézkedés közötti közelséget, illetve az egyik terület által a másikra gyakorolt közvetett hatásokat meghaladó bizonyos fokú kapcsolat fennállását. [13]

41. Ennélfogva annak meghatározása céljából, hogy valamely nemzeti intézkedés az uniós jognak a Charta 51. cikkének (1) bekezdése szerinti végrehajtásába tartozik-e, egyebek között azt kell megvizsgálni, hogy az alapügyben szóban forgó nemzeti szabályozás uniós jogi rendelkezés végrehajtására irányul-e, hogy milyen jellegű ez a szabályozás, és hogy az uniós jog hatálya alá tartozó célokon kívül más célok elérésére is irányul-e – még akkor is, ha közvetetten érintheti az uniós jogot –, valamint hogy létezik-e olyan uniós jogi különös szabályozás, amely az adott területre vonatkozik, vagy amely azt érintheti. [14]

42. A jelen ügyben mind a jogsértés elkövetésének időpontjában alkalmazandó 3821/85 rendelet, mind pedig az azt hatályon kívül helyező 165/2014 rendelet előírja, hogy az árut szállító járművekben menetíró készüléket kell elhelyezni, csakúgy, mint azt, hogy azt időszakosan felül kell vizsgálni. Egyébiránt e rendeletek a 3821/85 rendelet 19. cikkének (1) bekezdésében, illetve a 165/2014 rendelet 41. cikkének (1) bekezdésében arra kötelezik a tagállamokat, hogy szankcionálják a rendelkezéseikkel kapcsolatos jogsértéseket. Márpedig a tagállam a Charta 51. cikkének (1) bekezdése értelmében az uniós jogot hajtja végre, amikor eleget tesz az uniós jog valamely rendelkezésében előírt azon kötelezettségének, hogy szankciókat írjon elő az e rendelkezésben említett jogsértésekkel szemben. [15] Következésképpen a szlovák hatóságok olyan közigazgatási bírság kiszabásával, mint milyenről az alapügyben szó van, az uniós jogot hajtották végre.

43. Ugyanez vonatkozik az e bírságra vonatkozó bírósági felülvizsgálatra is.

[12] Lásd többek között: 2013. február 26-i Åkerberg Fransson ítélet (C-617/10, EU:C:2013:105, 19. pont); 2015. október 6-i Delvigne ítélet (C-650/13, EU:C:2015:648, 26. pont); 2024. július 29-i protectus ítélet (C-185/23, EU:C:2024:657, 41. pont).

[13] Lásd többek között: 2024. július 29-i protectus ítélet (C-185/23, EU:C:2024:657, 42. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[14] Lásd többek között: 2024. július 29-i protectus ítélet (C-185/23, EU:C:2024:657, 43. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[15] Lásd ebben az értelemben többek között: 2013. február 26-i Åkerberg Fransson ítélet (C-617/10, EU:C:2013:105, 24–28. pont); 2018. március 20-i Menci ítélet (C-524/15, EU:C:2018:197, 18–21. pont); 2023. október 19-i G. ST. T. (A büntetés arányossága bitorlás esetén) ítélet (C-655/21, EU:C:2023:791, 43. pont).

44. Ily módon, mivel a 3821/85 és a 165/2014 rendelet nemzeti bíróság általi alkalmazása a Charta 51. cikkének (1) bekezdése értelmében az uniós jog végrehajtásának minősül, e bíróságnak e felülvizsgálat gyakorlása során meg kell felelnie a Chartában biztosított alapvető jogokból eredő követelményeknek. [16]

45. Igaz, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések azon a megállapításon alapulnak, hogy a szlovák jogalkotó immár mentesítette az előre kevert betont szállító járműveket azon kötelezettség alól, hogy menetíró készülékkel rendelkezzenek. Mindazonáltal e kivétel bevezetésével e jogalkotó pusztán a számára a 3821/85 rendelet 3. cikkének (2) bekezdésében, illetve a 165/2014 rendelet 3. cikkének (2) bekezdésében biztosított lehetőséggel biztosított lehetőséggel élt. Márpedig, ha valamely tagállam olyan diszkrecionális vagy mérlegelési jogkörrel él, amely szerves részét képezi valamely uniós jogi aktus által létrehozott rendszernek, úgy kell tekinteni, mint amely a Charta 51. cikkének (1) bekezdése értelmében az uniós jogot hajtja végre. [17]

46. E tekintetben emlékeztetek arra, hogy a 461/2007. sz. törvény 2. §-ának (1) bekezdése értelmében minden közúti árufuvarozási vállalkozás tulajdonában lévő és áruszállításra használt járművet menetíró készülékkel kell ellátni. Mindazonáltal e törvény 2. §-ának (2) bekezdése értelmében az 561/2006 rendelet 13. cikkének (1) bekezdésében említett járművek mentesülnek e kötelezettség alól. A szlovák jogalkotó azzal, hogy dinamikusan hivatkozott e rendelkezésre, a számára mind a 3821/85 rendelet jogsértés elkövetésének időpontjában alkalmazandó 3. cikkének (2) bekezdésében, mind pedig a 3821/85 rendeletet 2016. március 2-tól hatályon kívül helyező 165/2014 rendelet 3. cikkének (2) bekezdésében biztosított lehetőséggel élt. E két rendelkezés szerint ugyanis az 561/2006 rendelet 13. cikkének (1) bekezdésében említett járműveket a tagállamok mentesíthetik a menetíró készülék használatának kötelezettsége alól. [18]

47. Ez a rendelkezés tartalmazza azon járműtípusok jegyzékét, amelyek esetében a tagállamok eltérhetnek az e rendelet 5–9. cikkében előírt (a minimális életkorra, valamint a járművezetők munka- és pihenőidejére vonatkozó) kötelezettségektől. A 2020/1054 rendelet hatálybalépéséig az előre kevert beton szállítására használt járművek nem szerepeltek ebben a jegyzékben. Következésképpen nem tartoztak a 461/2007. sz. törvény 2. §-a (2) bekezdésének hatálya alá tartozó járművek közé. Ezzel szemben 2020. augusztus 20-tól, a 2020/1054 rendelet hatálybalépésének időpontjától e járművek automatikusan felkerültek az e 2. § (2) bekezdésében említett járművek jegyzékére, tehát a szlovák jogalkotó mentesítette őket a menetíró készülék használatának kötelezettsége alól.

B. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdésről

48. Második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az enyhébb büntető jogszabály visszaható hatályú alkalmazásának a Charta 49. cikke (1) bekezdésének utolsó mondatában rögzített elvét úgy kell-e értelmezni, hogy az alkalmazandó mind a közigazgatási szankciók kiszabásakor, a 3821/85 rendelet 19. cikkének (1) bekezdésében és a 165/2014 rendelet 41. cikkének (1) bekezdésében előírtaknak megfelelően, mind pedig e szankciók bírósági felülvizsgálata során.

[16] Lásd többek között: 2024. október 4-i Real Madrid Club de Fútbol ítélet (C-633/22, EU:C:2024:843, 41. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[17] Lásd többek között: 2019. november 19-i TSN és AKT ítélet (C-609/17 és C-610/17, EU:C:2019:981, 50. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat); 2024. július 29-i protectus ítélet (C-185/23, EU:C:2024:657, 59. pont).

[18] Lásd e tekintetben: 2019. február 7-i NK ítélet (C-231/18, EU:C:2019:103, 19. pont).

1. Az enyhébb büntető jogszabálynak a Charta 49. cikke (1) bekezdésének utolsó mondatában rögzített visszaható hatályú alkalmazása elvének a büntetőjogi jellegű közigazgatási szankciókra való alkalmazhatóságáról

49. A Charta 49. cikke (1) bekezdésének utolsó mondata szerint az enyhébb büntető jogszabály visszaható hatályú alkalmazásának elve megköveteli, hogy ha valamely bűncselekmény elkövetése után a törvény enyhébb büntetés kiszabását rendeli, az enyhébb büntetést kell alkalmazni. [19]

50. Amint arra az Alapjogi Chartához fűzött magyarázatok rámutatnak, [20] a Charta 49. cikkének (1) bekezdése a büntetőjog területén alkalmazandó.

51. Ennélfogva e rendelkezés alkalmazhatóságának megállapítása érdekében meg kell vizsgálni, hogy az alapügyben szóban forgó közigazgatási szankcióhoz hasonló intézkedés büntető jelleget ölt-e.

52. A Bíróságnak a Charta 50. cikkének értelmezésére vonatkozó és a Charta 49. cikkének (3) bekezdésére átültetett állandó ítélkezési gyakorlata szerint a szankció büntető jellegének értékelése során három kritériumnak van relevanciája (Engel-kritériumok [21]): a jogsértés belső jog szerinti jogi minősítésének, a jogsértés jellegének és az érintett személlyel szemben kiszabható büntetés súlyosságának. [22]

53. Még azon jogsértések esetében is, amelyek a nemzeti jog szerint nem minősülnek „büntető jellegűnek”, e jelleg megállapítására a szóban forgó jogsértés jellegéből és a jogsértés elkövetése miatt kiszabható szankció súlyából fakadóan is sor kerülhet. [23]

54. Bár a kérdést előterjesztő bíróság feladata – e kritériumok tükrében – annak megítélése, hogy az alapeljárásban szóban forgó intézkedés a Charta 49. cikkének (1) bekezdése értelmében vett büntető jelleget ölt-e, a Bíróság az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elbírálása során pontosításokat adhat, amelyek célja, hogy iránymutatást adjon ennek a bíróságnak az értelmezés során. [24]

55. *Ami az első, a jogsértés belső jog szerinti minősítésére* vonatkozó kritériumot illeti, a T. T. által elkövetett jogsértés a szlovák jog szerint látszólag nem minősül bűncselekménynek.

56. A *jogsértés jellegére* vonatkozó *második* kritérium kapcsán azt kell megvizsgálni, hogy a szóban forgó intézkedés célja kifejezetten a *megtorlásra irányul-e*, ami a Charta 49. cikke értelmében a büntetőjogi jellegű szankció jellemzője. [25] E tekintetben a Bíróság már kiemelte, hogy pusztán az a körülmény, hogy a szóban forgó intézkedés megelőzésre irányuló célt is követ, nem fosztja meg azt a „büntetőjogi szankcióként” való minősítésétől. A büntetőjogi szankciók ugyanis a jellegüknél

[19] Lásd többek között: 2023. július 24-i Lin ítélet (C-107/23 PPU, EU:C:2023:606, 106. pont).

[20] HL 2007. C 303., 17. o.

[21] Lásd: EJEB, 1976. június 8., Engel és társai kontra Hollandia ítélet (CE:ECHR:1976:0608JUD000510071).

[22] Lásd többek között: 2023. május 4-i Agenția Națională de Integritate ítélet (C-40/21, EU:C:2023:367, 34. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[23] Lásd többek között: 2023. május 4-i Agenția Națională de Integritate ítélet (C-40/21, EU:C:2023:367, 35. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[24] Lásd többek között: 2023. május 4-i Agenția Națională de Integritate ítélet (C-40/21, EU:C:2023:367, 36. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[25] Lásd többek között: 2023. május 4-i Agenția Națională de Integritate ítélet (C-40/21, EU:C:2023:367, 38. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

fogva egyaránt szolgálják a jogellenes magatartás megtorlását és megelőzését. Ellenben egy olyan intézkedés, amely csupán az adott jogsértéssel okozott kár megtérítésére korlátozódik, nem ölt büntető jelleget. [26]

57. A jelen ügyben nem vitatott, hogy az uniós szabályozás azáltal, hogy a járművek bizonyos kategóriái tekintetében előírja a menetíró készülékkel való rendelkezés kötelezettségét, és hogy azt időszakosan felül kell vizsgálni, mind e szabályozás hatálya alá tartozó munkavállalók szociális helyzetének, mind pedig a közúti közlekedés biztonságának javítására irányuló célokat követ. [27] Nem kétséges, hogy a tagállamok által előírandó szankciók célja az ilyen kötelezettség megsértésének szankcionálása.

58. Ellentétben azzal, amit az olasz kormány a tárgyaláson állított, nem hiszem, hogy az a körülmény, hogy a szóban forgó szankció személyek meghatározott csoportjára vonatkozik, a jelen esetben kizárná e szankció megtorlásra irányuló célját. Kétségtelenül igaz, hogy a Bíróság olyan intézkedésekkel kapcsolatban, amelyek általánosságban nem a nyilvánosságot érintik, hanem a címzettek egy meghatározott kategóriáját, akik, mivel valamely, az uniós jog által különös módon szabályozott tevékenységet végeznek, kötelesek megfelelni a tagállamok által kiadott és meghatározott jogosultságokat biztosító engedély megszerzéséhez szükséges feltételeknek, meg tudta állapítani, hogy azok az intézkedések, amelyek abban állnak, hogy megfosztják e személyeket jogosultságok gyakorlásától, amennyiben azok feltételei már nem állnak fenn, vagy annak a veszélye áll fenn, hogy azok már nem fognak teljesülni, nem feltétlenül irányulnak megtorlási célra. [28] Véleményem szerint azonban ez az ítélkezési gyakorlat nem releváns, ha olyan bírságról van szó, mint amely az alapügyben szerepel, amelynek egyáltalán nem célja, hogy megfossza személyek egy meghatározott csoportját bizonyos jogosultságok gyakorlásától. E tekintetben csekély jelentősége van annak, hogy e bírságot önmagában szabják ki, vagy a tevékenységtől való két éves eltiltással együtt szabják ki.

59. Ami a *harmadik kritériumot*, vagyis a közigazgatási *szankció szigorúságának fokát* illeti, a tárgyaláson ezzel kapcsolatban tett pontosításokból az következik, hogy e szankció magas fokú szigort mutat.

60. E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a súlyosság fokát a vonatkozó rendelkezésekben előírt büntetési tétel felső határa alapján kell értékelni. [29]

61. Márpedig az a megállapítás, amely szerint az alapügyben szóban forgó jogsértés miatt – a tárgyaláson a Bíróság rendelkezésére bocsátott információk szerint – 1660 euróig terjedő bírságot szabhattak ki, az említett szankció szigorú jellegéről tanúskodik.

62. E tényezők összessége alapján úgy vélem, hogy az Engel-kritériumok közül kettő teljesül, és hogy a kérdést előterjesztő bíróság megállapíthatja, hogy az alapügyben szóban forgó szankció a Charta 49. cikkének (1) bekezdése értelmében vett büntető jelleget mutat. Egyébiránt

[26] Lásd többek között: 2023. május 4-i MV – 98 ítélet (C-97/21, EU:C:2023:371, 42. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[27] Lásd többek között: 2022. július 7-i Pricoforest ítélet (C-13/21, EU:C:2022:531, 26. pont).

[28] Lásd: 2023. március 23-i Dual Prod ítélet (C-412/21, EU:C:2023:234, 33. pont); 2023. szeptember 14-i Vinal ítélet (C-820/21, EU:C:2023:667, 53. pont).

[29] Lásd többek között: 2023. május 4-i MV – 98 ítélet (C-97/21, EU:C:2023:371, 46. pont, valamint az Emberi Jogok Európai Bíróságának [a továbbiakban: EJEB] ott hivatkozott ítélkezési gyakorlata).

megjegyzem, hogy úgy tűnik, a Bíróság hallgatólagosan már megállapította, hogy a 3821/85 rendelet megsértése miatt kiszabott közigazgatási bírság a Charta értelmében vett büntető jellegű szankciónak minősül.[30]

63. Ennélfogva számomra nagyon kevéssé tűnik valószínűnek, hogy a kérdést előterjesztő bíróság a rendelkezésére álló információk alapján arra a következtetésre jutna, hogy az alapügyben szóban forgó bírság nem minősül büntető jellegű szankciónak. Ha azonban ilyen következtetésre jutna, a Charta 49. cikke (1) bekezdésének utolsó mondata nem lenne alkalmazható. El kell tehát dönteni, hogy hasonló következtetések vonhatók-e le az uniós jog olyan általános elvéből, amely az enyhébb büntető jogszabály visszaható hatályú alkalmazásának elvét valamennyi közigazgatási szankcióra kiterjeszti, anélkül hogy meg kellene állapítani azok büntetőjogi jellegét.

64. Véleményem szerint a válasz nemleges.

65. Noha ugyanis a Bíróság rámutatott arra, hogy még a Lisszaboni Szerződés hatálybalépését megelőzően is, amely a Chartát ugyanolyan jogi kötőerővel ruházta fel, mint a Szerződéseket, az enyhébb büntető jogszabály visszaható hatályú alkalmazásának elve a tagállamok közös alkotmányos hagyományaiból ered, és ezért azt úgy kell tekinteni, mint amely az uniós jog azon általános elveinek részét képezi, amelyeket a nemzeti bíróság a nemzeti jog alkalmazása során köteles tiszteletben tartani,[31] ezt büntetőjogi jellegű jogsértések esetében tette. Ebből a szempontból a Bíróság által ily módon az uniós jog kiemelt általános jogelve egybeesik az immár a Charta 49. cikke (1) bekezdésének utolsó mondatában rögzített elvvel.

66. Ezzel szemben nem gondolom, hogy az enyhébb büntető jogszabály visszaható hatályú alkalmazásának elvét az uniós jog általános elveként alkalmazni kellene a nem büntető jellegű közigazgatási szankciókra. Ezen elvnek az e szankciókra való kiterjesztése ugyanis azzal a következménnyel járna, hogy a Charta 49. cikke (1) bekezdésének alkalmazása céljából feleslegessé válna a szankció büntetőjogi jellegének előzetes vizsgálata, ami ellentétes lenne e rendelkezés megalkotóinak azon szándékával, hogy azt a büntetőjog területére korlátozzák. Egyébiránt úgy tűnik számomra, hogy az ilyen kiterjesztés nem alapulhat a tagállamok közös alkotmányos hagyományain.

67. E tekintetben megjegyzem, hogy néhány tagállam az enyhébb büntető jogszabály visszaható hatályának elvét alkalmazza a „közigazgatási szankcióknak” minősíthető intézkedésekre is, anélkül hogy az ilyen alkalmazás az EJEE és a Charta értelmében vett büntetőjogi jellegű intézkedésekre korlátozódna.[32] E tagállamokban azonban ezen elv alkalmazása az esettől függően

[30] Lásd: 2021. március 24-i refettura Ufficio territoriale del governo di Firenze ítélet (C-870/19 és C-871/19, EU:C:2021:233, 49. pont).

[31] Lásd többek között: 2005. május 3-i Berlusconi és társai ítélet (C-387/02, C-391/02 és C-403/02, EU:C:2005:270, 68. és 69. pont); 2016. október 6-i Paoletti és társai ítélet (C-218/15, EU:C:2016:748, 25. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[32] Ez a helyzet például a 24/002. sz. kutatási feljegyzés szerint *Bulgáriában, Németországban, Görögországban, Spanyolországban, Franciaországban, Litvániában, Hollandiában, Lengyelországban, Portugáliában, Szlovéniában, Szlovákiában* és *Svédországban*.

alkotmányos vagy jogszabályi rendelkezésekből, valamint az ítélkezési gyakorlatból ered.[33] Így kétséges, hogy az enyhébb büntető jogszabály visszaható hatályának olyan elve, amelyet a „büntetőjogi" területen kívül alkalmaznak, a tagállamok közös alkotmányos hagyományaiból ered.

68. Ennélfogva véleményem szerint kizárt, hogy ez az elv az uniós jog általános elveként alkalmazandó legyen az olyan közigazgatási szankciókra, amelyek nem tartoznak a Charta 49. cikke (1) bekezdésének hatálya alá.

69. Ezzel szemben a tagállamok a Charta 53. cikke értelmében továbbra is alkalmazhatják ezt az elvet mint a védelem nemzeti szintjét, tiszteletben tartva az uniós jog elsőbbségét, egységességét és tényleges érvényesülését.[34]

70. Az a körülmény, hogy a Bíróság már megállapította, hogy a 2988/95/EK, Euratom rendelet[35] 2. cikke (2) bekezdésének második mondata az enyhébb büntetés visszaható hatályú alkalmazása elvének különös kifejeződése,[36] véleményem szerint nem vezethet eltérő következtetésre. Számomra ugyanis úgy tűnik, hogy az ilyen rendelkezés léte is inkább arról tanúskodik, hogy ez az elv, amelyet a nem büntető jellegű közigazgatási szankciókra alkalmaznak, az uniós jog általános elveként nem létezik önállóan a büntetőjog területén kívül, hanem különleges jogszabályi alap elfogadását követeli meg.

2. A jogalkotó azon szándékáról, hogy enyhébb büntetőtörvényt fogadjon el

71. A Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy „[az enyhébb büntető jogszabály visszaható hatálya elvének] alkalmazása a jogszabályok időbeli egymásutániságát feltételezi, és azon a megállapításon alapul, hogy a jogalkotó megváltoztatta álláspontját a bűncselekményi tényállás büntetőjogi minősítése vagy a bűncselekményre alkalmazandó büntetés vonatkozásában".[37]

72. Ily módon ez az elv akkor alkalmazandó, ha a hatályos szabályok változása kedvező az elkövető számára, akár a tényállás büntetőjogi minősítésében bekövetkezett változás, akár egy enyhébb büntetés miatt.[38]

[33] Így a jelen indítvány 32. lábjegyzetében hivatkozott tagállamokban ez az alkalmazás olyan jogszabályi vagy ítélkezési gyakorlaton alapul, amely a közigazgatási szankciók összességére, vagy azok közül csak néhányra vonatkozik, anélkül hogy e szankciókat előzetesen az Engel-kritériumok alapján a büntetőjog területéhez tartozónak minősítenék. *Bulgáriában, Spanyolországban* és *Litvániában* törvény ismeri el az *in mitius* visszaható hatály elvének a tág értelemben vett közigazgatási szankciókra való alkalmazását. *Németországban, Hollandiában* és *Lengyelországban* törvény ismeri el ennek az elvnek a közigazgatási pénzügyi szankciókra való alkalmazását. *Portugáliában, Szlovéniában* és *Szlovákiában* egy törvény kifejezetten előírja annak alkalmazását egy olyan alkotmányos rendelkezés alapján, amely szintén az említett elv általános fennállását írja elő. *Görögországban* és *Franciaországban* az *in mitius* visszaható hatály elvének a közigazgatási szankciókra való alkalmazása, noha azt valamely alkotmányos vagy jogszabályi rendelkezés kifejezetten nem írja elő, olyan ítélkezési gyakorlaton alapul, amely más, alkotmányos kötőerővel bíró elvekre támaszkodik. Végül *Svédországban* nincs olyan törvény vagy ítélkezési gyakorlat, amely elismerné az *in mitius* visszaható hatály közigazgatási szankciókra történő alkalmazásának általános elvét, de a svéd bíróságok ezt az elvet a büntetőjogi szankciókra vonatkozó hatályos szabályok analógiájára alkalmazzák.

[34] Lásd többek között: 2023. július 24-i Lin ítélet (C-107/23 PPU, EU:C:2023:606, 110. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[35] Az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről szóló, 1995. december 18-i tanácsi rendelet (HL 1995. L 312., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 1. fejezet, 1. kötet, 340. o.). E rendelkezés értelmében „[a] közösségi jogszabályba foglalt, közigazgatási szankciót tartalmazó rendelkezések későbbi módosítása esetén a kevésbé szigorú rendelkezéseket kell alkalmazni visszaható hatállyal".

[36] Lásd többek között: 2008. március 11-i Jager ítélet (C-420/06, EU:C:2008:152, 59. és 60. pont); 2012. október 4-i ED és F Man Alcohols ítélet (C-669/11, EU:C:2012:618, 52. és 53. pont).

[37] Lásd többek között: 2023. július 24-i Lin ítélet (C-107/23 PPU, EU:C:2023:606, 107. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[38] Megjegyzem, hogy az EJEB azt is megállapította, hogy az enyhébb büntető jogszabály visszaható hatályának elve nemcsak a büntetésre vonatkozik, hanem a bűncselekmény meghatározására is: lásd többek között: EJEB, 2022. október 18., Mørck Jensen kontra Dánia (CE:ECHR:2022:1018JUD006078519, 46. §). Lásd még az EJEB 2020. május 29-i tanácsadó véleményét a „hivatkozással történő jogalkotás" technikájának a bűncselekmény meghatározására történő alkalmazásáról, valamint a bűncselekmény elkövetésekor hatályos büntetőjog és a módosított büntetőjog összehasonlítása során alkalmazandó kritériumokról (P16–2019–001. sz. kérelem, 82. pont).

73. Ezenfelül az enyhébb büntető jogszabály visszaható hatálya elvének alkalmazása feltételezi, hogy a jogalkotó értékelése megváltozik a korábban létrehozott szankciórendszer megfelelő jellegére vonatkozóan.[39] Az szükséges tehát, hogy a hatályos szabályok változása a jogalkotónak a tényállás büntetőjogi minősítésével vagy a bűncselekményre alkalmazandó büntetéssel kapcsolatos álláspontjának megváltozását tükrözze.[40]

74. Nem ez a helyzet, ha az alkalmazandó jognak a bűncselekmény elkövetése után bekövetkezett módosítása e bűncselekmény tekintetében pusztán a ténybeli helyzet olyan megváltozását jelenti, amely nem módosítja az említett bűncselekmény tényállási elemeit. Így a Bíróság megállapíthatta, hogy az uniós polgárság megszerzése olyan ténybeli helyzetnek minősül, amely nem módosítja a jogellenes beutazáshoz és tartózkodáshoz való segítségnyújtás vétségének tényállási elemeit.[41]

75. A Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy nem változik meg a jogalkotónak a tényállás büntetőjogi minősítésével vagy a bűncselekményre alkalmazandó büntetéssel kapcsolatos álláspontja akkor sem, ha a szabályozás módosítása olyan tisztán gazdasági és technikai értékelés eredménye, amely nem kérdőjelezi meg az illetékes nemzeti hatóságok büntetőjogi minősítését vagy értékelését az olyan magatartásokra alkalmazandó büntetés tekintetében, amelyek jogosulatlan előnyszerzést eredményeznek, még akkor sem, ha ezt az előnyt az új szabályozás értelmében már el kellene ismerni.[42]

76. E különböző esetekben a jogalkotó arra irányuló szándéka hiányában, hogy megszüntesse vagy enyhítse egy adott magatartás megtorlását, a jogszabály-módosítás nem vonja kétségbe egy korábbi magatartás jogellenességét, amelyet a megtorlás hatékonysága miatt továbbra is szankcionálni kell.

77. Véleményem szerint a jelen ügyben más a helyzet.

78. Az 561/2006 rendelet 13. cikke (1) bekezdésének egy r) ponttal való kiegészítése a 2020/1054 rendelet révén, ami lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy az előre kevert beton szállítására használt járművek esetében kivételt engedélyezzenek a menetíró készülékkel való felszerelésre vonatkozó kötelezettség alól, valamint a 461/2007. sz. törvény 2. §-ának (2) bekezdésében az eltérések meghatározása az 561/2006 rendelet 3. cikkére és 13. cikkének (1) bekezdésére való általános hivatkozás révén arra utal, hogy az uniós és a szlovák jogalkotó álláspontja megváltozott az e járműkategóriára vonatkozóan az ilyen kötelezettség előírásának szükségessége, és következésképpen a menetíró készülék hiányának vagy a menetíró készülék érvényes felülvizsgálata hiányának szankcionálandó jellege tekintetében. Úgy tűnik, hogy a helyzet megváltozásának oka az előre kevert beton viszonylag rövid távolságokon történő szállításának sajátos jellemzőiben rejlik, így megkérdőjelezhető volt a menetíró készülék e betonszállító járművekben való előírásának hasznossága.

79. Így, mivel a szabályozás módosítása lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy kizárják az előre kevert beton szállítására használt járműveket azon kötelezettség alól, hogy menetíró készülékkel kell rendelkezniük, ebből levezethető az uniós jogalkotó felfogásának változása, amelyet az e lehetőséggel élő szlovák jogalkotó is közvetített az e járműkategória tekintetében fennálló ilyen

[39] Lásd: 2008. március 11-i Jager ítélet (C-420/06, EU:C:2008:152, 70. pont); 2012. október 4-i ED és F Man Alcohols ítélet (C-669/11, EU:C:2012:618, 59. pont).

[40] Lásd: 2016. október 6-i Paoletti és társai ítélet (C-218/15, EU:C:2016:748, 27. pont); 2018. augusztus 7-i Clergeau és társai ítélet (C-115/17, EU:C:2018:651, 33. pont); 2023. július 24-i Lin ítélet (C-107/23 PPU, EU:C:2023:606, 107. pont).

[41] Lásd: 2016. október 6-i Paoletti és társai ítélet (C-218/15, EU:C:2016:748, 32–36. pont). Lásd még: EJEB, 2022. október 18., Mørck Jensen kontra Dánia ítélet (CE:ECHR:2022:1018JUD006078519, 44–54. §).

[42] Lásd: 2018. augusztus 7-i Clergeau és társai ítélet (C-115/17, EU:C:2018:651, 34–40. pont).

kötelezettség megsértése szankcionálásának szükségességét illetően. Mivel a szabályozás e módosítása ahhoz vezet, hogy kizárja az előre kevert beton szállítására használt járművek vezetőit a 462/2007. sz. törvény 38. §-ában foglalt szabálysértés elkövetésével vádolható személyek csoportjából, e módosítás nem minősül sem külső ténybeli helyzetnek, sem pedig olyan tisztán gazdasági és technikai értékelésnek, amely nem kapcsolódik e jogsértés tényállási elemeinek meghatározásához.

80. E tekintetben közömbös, hogy a jogsértés jogalapja, amelyet e 38. § alkot, változatlan marad. A tagállamok számára biztosított azon lehetőségből eredő jogszabály-módosítás ugyanis, hogy bizonyos járműkategóriák tekintetében kivételeket vezessenek be, a büntethetőségre vonatkozó törvényt kiegészítő szabályban szerepel, amely meghatározza a bűncselekményt megvalósító tényállásokat. Több tagállamhoz hasonlóan úgy vélem, hogy az enyhébb büntető jogszabály visszaható hatályának elvét teljes mértékben alkalmazni kell az ilyen helyzetekre. [43]

81. A fentiekből következik, hogy az enyhébb büntető jogszabály visszaható hatálya alkalmazásának a Charta 49. cikke (1) bekezdésének utolsó mondatában rögzített elvét véleményem szerint úgy kell értelmezni, hogy az a 3821/85 rendelet 19. cikkének (1) bekezdésében és a 165/2014 rendelet 41. cikkének (1) bekezdésében előírtaknak megfelelően alkalmazandó a közigazgatási szankciók kiszabása, illetve e szankciók bírósági felülvizsgálata során, mivel e szankciók büntetőjogi jellegűek, és azáltal, hogy megszünteti az előre kevert beton szállítására használt járművek menetíró készülékkel való felszerelésére vonatkozó kötelezettséget, az új törvény e kötelezettség megsértése szankcionálásának szükségességére vonatkozó álláspontjának változását tükrözi.

C. A harmadik és a negyedik kérdésről

82. Harmadik és negyedik kérdésével, amelyeket véleményem szerint együttesen kell vizsgálni, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében annak megállapítását kéri a Bíróságtól, hogy az enyhébb büntető jogszabály visszaható hatályú alkalmazásának a Charta 49. cikke (1) bekezdésének utolsó mondatában rögzített elve alapján köteles-e az elé terjesztett felülvizsgálati kérelem keretében figyelembe venni azt az enyhébb büntető jogszabályt, amely az alsóbb fokú közigazgatási bíróság által hozott, a nemzeti jog értelmében jogerőssé vált, e felülvizsgálati kérelem tárgyát képező határozat kihirdetését követően lépett hatályba.

83. A kérdést előterjesztő bíróság ennélfogva azt kívánja megtudni, hogy ezt az elvet a bírósági eljárás valamennyi szakaszában alkalmazni kell-e, ideértve a felülvizsgálati kérelem szakaszát is, tekintettel a bírósági eljárás e szakaszának jogi sajátosságaira, amennyiben a kedvezőbb törvény az említett szakaszban lépett hatályba. E bíróság pontosítja, hogy e kérdésre a bíróságot alkotó tanácsokon belül nem született egyértelmű válasz. [44]

[43] Ily módon, amint arra a 24/002. sz. kutatási feljegyzés rámutat, *Németországban, Spanyolországban, Olaszországban* és *Lengyelországban* az *in mitius* visszaható hatály elvének ilyen – a német, az olasz és a lengyel jogrendben „biankó norma” („*Blankettnorm*”, „*norma in bianco*” és „*norma blankietowa*”) megnevezéssel jelölt – helyzetre való alkalmazásának kérdése, illetve a spanyol jogrendben a „biankó bűncselekmény” („infracción en blanco”) olyan ítélkezési gyakorlat tárgyát képezte, amelynek értelmében ezt az elvet főszabály szerint teljes mértékben alkalmazhatónak ítélték.

[44] Az említett előterjesztő bíróság e tekintetben kifejti, hogy első tanácsa igenlő választ adott az említett kérdésre. Ötödik tanácsa ezzel szemben úgy véli, hogy a felülvizsgálati kérelem jellegére és arra a szabályra tekintettel, amely szerint egy alsóbb fokú közigazgatási bíróság által hozott és jogerőssé vált határozat felülvizsgálatáról van szó, ugyanerre a kérdésre nemleges választ kell adni.

84. A kérdést előterjesztő bíróság ezzel kapcsolatban megjegyzi, hogy még ilyen irányú kérelem hiányában is figyelembe kell vennie a büntetés meghatározásának alapelveit, ideértve az enyhébb büntető jogszabály visszaható hatályú alkalmazásának elvét is.[45] Mindazonáltal kötve van ahhoz a jogi helyzethez is, amely akkor állt fenn, amikor az alsóbb fokú közigazgatási bíróság jogerőssé és végrehajthatóvá vált[46] határozatát meghozták.[47] E határozat anyagi jogerővel bír.[48]

85. A kérdést előterjesztő bíróság hozzáteszi, hogy a felülvizsgálati kérelem elméletileg éppen azért minősül rendkívüli jogorvoslatnak, mert a közigazgatási bíróság jogerős határozata ellen irányul. A felülvizsgálati kérelem előterjesztésének indokait azonban tágan fogalmazták meg, és azok főszabály szerint kiterjednek valamennyi jogi és eljárási hibára.[49] Ezenkívül, ha az alaki követelmények teljesülnek, a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő félnek joga van ahhoz, hogy ez utóbbit elbírálják, és hogy a felülvizsgálati eljárás szabályosan és közvetlenül az alsóbb fokú közigazgatási bíróság előtti eljárást követően történjen meg.[50]

86. Ily módon a kérdést előterjesztő bíróság egyrészt azt kívánja megtudni, hogy valamely bírósági határozat jogereje milyen mértékben játszik szerepet annak meghatározásában, hogy alkalmazható-e az enyhébb büntető jogszabály visszaható hatályú alkalmazásának elve. Másrészt e bíróság arra keresi a választ, hogy a felülvizsgálati kérelem jogi sajátosságai eljárási akadályát képezik-e ezen elv alkalmazásának.

87. Ezt a két szempontot egymást követően vizsgálom meg.

[45] Ily módon a 2015. május 21-i zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (a közigazgatási bíráskodásról szóló, 2015. május 21-i 162/2015. sz. törvény) (a továbbiakban: CJA) 195. §-ának d) pontja úgy rendelkezik, hogy a közigazgatási határozat felülvizsgálata során a közigazgatási bíróságot nem köti a közigazgatási szerv intézkedésének tartalma és indokolása a Trestný zákon (büntető törvénykönyv) büntetési elveinek – amelyek között szerepel az *in mitius* visszaható hatály elve – tiszteletben tartása tekintetében, amelyeket így a közigazgatási szankciók kiszabására is alkalmazni kell.

[46] A CJA 145. §-a (2) bekezdésének c) pontjából következik, hogy a közigazgatási szankciókkal kapcsolatos közigazgatási bírósági jogorvoslat esetén a közigazgatási bíróság ítélete akkor is jogerőssé válik, ha ezen ítélet közlésétől számított egy hónapon belül felülvizsgálati kérelmet nyújtanak be. Ezenfelül a CJA 146. §-ának (1) bekezdéséből az következik, hogy az ítélet a közigazgatási bíróság által a rendelkező részben a kötelezettség teljesítésére meghatározott határidő lejártával végrehajtható, ennek hiányában pedig jogerőre emelkedik.

[47] Ily módon a CJA 454. §-ából az következik, hogy a közigazgatási bíróság megtámadott határozata elfogadásának vagy meghozatalának időpontjában fennálló helyzet meghatározó a felülvizsgálati kérelmet elbíráló bíróság határozata szempontjából.

[48] A CJA 145. §-ának (5) bekezdése értelmében, ha valamely ügyben jogerős határozat született, az ügyben már nem lehet ítéletet hozni, és az új határozatot nem eredményezhet.

[49] Ezek az indokok a CJA 440. §-ának (1) bekezdésében szerepelnek: a közigazgatási bíróság nem rendelkezett hatáskörrel vagy illetékességgel a jogvita elbírálására (a) pont); a jogvitában részt vevő egyik fél nem rendelkezett kereshetőségi joggal (b) pont), vagy nem volt teljes mértékben cselekvőképes és így jogosult arra, hogy a közigazgatási bíróság előtt függetlenül járjon el, továbbá nem képviselte törvényes képviselő vagy a nevében eljáró törvényes gyám (c) pont); ugyanazon kérdés már jogerős határozat tárgyát képezte, vagy ugyanabban az ügyben már folyamatban volt egy eljárás (d) pont); az ügyet kizárt bíró vagy szabálytalanul létrehozott közigazgatási bíróság bírálta el (e) pont); a közigazgatási bíróság nem megfelelő eljárással megakadályozta az egyik felet eljárási jogainak gyakorlásában, így sérült a tisztességes eljáráshoz való jog (f) pont); a közigazgatási bíróság téves jogalkalmazás alapján határozott (g) pont); a közigazgatási bíróság úgy határozott, hogy eltér a semmítőszék állandó ítélkezési gyakorlatától (h) pont); a közigazgatási bíróság nem tartotta tiszteletben a hatályon kívül helyező határozatban kifejtett kötelező erejű jogi véleményt (i) pont), vagy a keresetet jogellenesen utasították el (j) pont).

[50] A CJA 438. §-ának (1) bekezdése értelmében a közigazgatási bíróság jogerős határozataival szemben felülvizsgálati kérelem nyújtható be. Ezenfelül a CJA 439. §-ának (1) bekezdéséből az következik, hogy a felülvizsgálati kérelem főszabály szerint elfogadható a közigazgatási bíróságok valamennyi határozatával szemben.

1. A bírósági határozatok jogerejéről az enyhébb büntető jogszabály visszaható hatálya elvének alkalmazása szempontjából

88. Itt annak meghatározásáról van szó, hogy az enyhébb büntető jogszabály visszaható hatálya elvének alkalmazása kizárható-e az alapügyben szereplőhöz hasonló felülvizsgálati eljárás keretében azzal az indokkal, hogy erre az eljárásra, amelynek tárgya az alacsonyabb fokú közigazgatási bíróság által hozott határozat felülvizsgálata, olyan eljárást követően kerül sor, amelyben e bíróság a szlovák jog értelmében jogerőssé vált határozatot hozott.

89. E tekintetben megjegyzem, hogy a Charta 49. cikke (1) bekezdésének utolsó mondatát nagyon tágan fogalmazták meg, anélkül hogy időbeli korlátot szabnának azon szabály vonatkozásában, amely szerint, ha valamely bűncselekmény elkövetése után a törvény enyhébb büntetés kiszabását rendeli, az enyhébb büntetést kell alkalmazni. Közelebbről e rendelkezés nem utal olyan korlátra, amely a jogerőre emelkedett bírósági határozat fennállásához kapcsolódna.

90. Mindemellett a Bíróság már elismerte, hogy ezen elvvel nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a választójogból a büntetőjogi felelősséget megállapító ítéletből a törvény erejénél fogva következő kizárást kizárólag a büntetőjogi felelősséget megállapító olyan jogerős ítéletek esetében tartja fenn, amelyeket végső fokon a korábbi büntető törvénykönyv alapján hoztak, az elítélt számára kedvezőbb törvény későbbi elfogadása ellenére.[51] Így az említett elv nem írja elő, hogy a végső fokon hozott jogerős ítéleteket felül kell vizsgálni, ha valamely enyhébb büntető jogszabály később lép hatályba.[52]

91. Ezzel szemben az enyhébb büntető jogszabály visszaható hatályának elve addig alkalmazandó, amíg jogerős ítéletet nem hoznak. Ezért minden egyes esetben döntő jelentőségű annak vizsgálata, hogy hoztak-e ilyen ítéletet.

92. A Bíróság ítélkezési gyakorlatából ugyanis az következik, hogy a Charta 49. cikke legalább ugyanazokat a garanciákat tartalmazza, mint az EJEE 7. cikkében foglaltak, amelyeket a Charta 52. cikkének (3) bekezdése alapján a védelem minimális szintjeként kell figyelembe venni.[53]

93. Márpedig az EJEB ítélkezési gyakorlatából az következik, hogy az enyhébb büntető jogszabály visszaható hatályú alkalmazásának elvét, amelyet az EJEE 7. cikkének (1) bekezdése biztosít, „az a szabály tükrözi, amely szerint amennyiben eltérés van valamely bűncselekmény elkövetési idején hatályban lévő büntetőjogi szabály és *a végső döntés meghozatala előtt* elfogadott későbbi büntetőjogi szabály között, a bíróságnak a vádlottra kedvezőbb rendelkezéseket kell alkalmazni”.[54]

94. A Charta 49. cikkének (1) bekezdése nem említi, és még kevésbé határozza meg a „jogerős ítélet” fogalmát. Mivel azonban e fogalom meghatározó annak eldöntése szempontjából, hogy alkalmazható-e az enyhébb büntető jogszabály visszaható hatályának elve, illetve ezen elvnek az Unión belüli egységes alkalmazása érdekében meg kell határozni bizonyos olyan jellemzőket,

[51] Lásd: 2015. október 6-i Delvigne ítélet (C-650/13, EU:C:2015:648, 56. pont).

[52] Meg kell azonban jegyezni, hogy az EJEB az enyhébb büntető jogszabály visszaható hatályának elvét alkalmazta a jogerősen elítélt személyre, amennyiben a nemzeti jog kifejezetten előírta a nemzeti bíróságok számára azt a kötelezettséget, hogy hivatalból vizsgálják felül a büntetőítéletet, ha a bűncselekményért kiszabott büntetést későbbi törvény csökkentette: lásd: EJEB, 2016. január 12., Gouarré Patte kontra Andorra ítélet (CE:ECHR:2016:0112JUD003342710, 28–36. §).

[53] Lásd többek között: 2024. július 29-i Alchaster ítélet (C-202/24, EU:C:2024:649, 92. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[54] EJEB, 2009. szeptember 17., Scoppola kontra Olaszország ítélet (2) (CE:ECHR:2009:0917JUD001024903, 109. §). Kiemelés tőlem. Lásd még: EJEB, 2021. november 30., Artsruni kontra Örményország ítélet (CE:ECHR:2021:1130DEC004112613, 55. §); EJEB, 2022. október 18., Mørck Jensen kontra Dánia ítélet (CE:ECHR:2022:1018JUD006078519, 44. §).

amelyek lehetővé teszik ezen elv körvonalainak meghatározását. Ennek érdekében a Charta 50. cikkében szereplő, a *ne bis in idem* elvét rögzítő „jogerős ítélet” fogalmára lehet támaszkodni, és le lehet vonni az EJEB ezen elvre vonatkozó ítélkezési gyakorlatából levezethető tanulságokat.

95. E tekintetben meg kell jegyezni, hogy az EJEE 7. kiegészítő jegyzőkönyve [55] 4. cikkének célja a jogerősen befejezett büntetőeljárás megismétlésének tilalma *(ne bis in idem* elv). Az EJEE 7. kiegészítő jegyzőkönyvének indokolása [56] szerint „a határozat akkor jogerős, ha szokásos kifejezéssel élve a *res iudicata* erejével bír. Ez a helyzet áll fenn, *amikor az megtámadhatatlan*, vagyis ha további *rendes jogorvosla*t nem áll rendelkezésre, vagy ha a felek kimerítették az ilyen jogorvoslatokat, vagy hagyták annak határidejét letelni anélkül, hogy éltek volna vele.” [57] A rendes jogorvoslattal megtámadható határozatok ki vannak zárva a 7. kiegészítő jegyzőkönyv 4. cikkében biztosított garancia hatálya alól, amíg a fellebbezési határidő nem járt le. Ezzel szemben az olyan *rendkívüli jogorvoslatokat*, mint az eljárás újbóli megnyitása iránti kérelem vagy a határidő meghosszabbítása iránti kérelem, nem kell figyelembe venni annak meghatározásakor, hogy az eljárást jogerősen lezárták-e. Bár ezek a jogorvoslati lehetőségek az első eljárás folytatását jelentik, a határozat „jogerős” jellege nem függ azok gyakorlásától. [58]

96. Annak megállapítása érdekében, hogy valamely határozat jogerős-e, az EJEB a nemzeti jog alapján azt próbálja megállapítani, hogy egy adott ügyben melyek a 7. kiegészítő jegyzőkönyv 4. cikke szerinti „rendes jogorvoslatok”. Úgy véli, hogy a belső – anyagi és eljárási – jognak meg kell felelnie a jogbiztonság elvének, amely megköveteli egyrészt, hogy a jogorvoslat terjedelme időben egyértelműen körülhatárolt legyen, másrészt pedig azt, hogy a jogorvoslat részletes szabályai egyértelműek legyenek azon felek számára, akik arra hivatkozhatnak. Másként fogalmazva, a jogbiztonság elvének tiszteletben tartásához, amely elv a kétszeres eljárás alá vonás és a kétszeres büntetés tilalma elvének része, az szükséges, hogy a jogorvoslati eljárás lehetővé tegye annak egyértelmű megállapítását, hogy a határozat mikor válik jogerőssé. Az EJEE 7. kiegészítő jegyzőkönyvéhez fűzött indokolás szövegéből, amely szerint a határozat visszavonhatatlan, ha a felek a szóban forgó jogorvoslat gyakorlására nyitva álló „határidőket” hagyták letelni, hallgatólagosan kitűnik, hogy a jogorvoslatnak „rendesnek” kell lennie. Ellentétes lenne a jogbiztonság elvével az a törvény, amely az egyik felet korlátlan lehetőséggel ruházza fel a jogorvoslat gyakorlására, vagy amely e jogorvoslatot olyan feltételekkel határolja körül, amelyek az említett jogorvoslat előterjesztése kapcsán a felek között jelentős egyenlőtlenséget eredményeznek. [59]

97. Az EJEB azt is egyértelművé tette, hogy bár az EJEE kétségtelenül lehetővé teszi az államok számára annak meghatározását, hogy a belső joguk szerint mi minősül az eljárást véglegesen lezáró határozatnak, ez az EJEB felülvizsgálata alá esik. Ha ugyanis a szerződő államoknak lehetővé tennénk, hogy az EJEB által objektív kritériumok alapján végzett valamilyen formában történő felülvizsgálat nélkül saját belátásuk szerint határozzák meg, hogy a 7. kiegészítő jegyzőkönyv 4. cikke értelmében mikor minősül egy határozat „jogerősnek”, az azt jelentené, hogy e

[55] Aláírták Strasbourgban, 1984. november 22-én, a továbbiakban: 7. kiegészítő jegyzőkönyv.

[56] Az Európa Tanács Szerződéseinek Tára, 117. szám.

[57] Lásd: EJEB, 2009. február 10., Sergueï Zolotoukhine kontra Oroszország ítélet (CE:ECHR:2009:0210JUD001493903, 107. §). Kiemelés tőlem.

[58] Lásd: EJEB, 2009. február 10., Sergueï Zolotoukhine kontra Oroszország ítélet (CE:ECHR:2009:0210JUD001493903, 108. §).

[59] Lásd: EJEB, 2019. július 8., Mihalache kontra Románia ítélet (CE:ECHR:2019:0708JUD005401210, 115. §); 2024. október 8., Jesus Pinhal kontra Portugália ítélet (CE:ECHR:2024:1008JUD004804715, 177. §).

rendelkezés alkalmazását saját belátásukra bíznánk, ami az EJEE céljával és célkitűzésével összeegyeztethetetlen eredményekhez vezethetne, e cél pedig annak biztosítása, hogy senkit ne ítéljenek el vagy büntessenek kétszer ugyanazokért a cselekményekért.[60]

98. Még ha a Bíróság szerepe az előzetes döntéshozatal iránti kérelem keretében különbözik is az EJEB szerepétől, véleményem szerint a jelen ügyben hasonló logikát kell követni, amely összeegyezteti a tagállamok rendelkezésére álló mozgásteret az enyhébb büntető jogszabály visszaható hatályú alkalmazása elvének tényleges érvényesülésével. Így bár egyértelmű, hogy az egyes tagállamoknak kell meghatározniuk saját jogorvoslati rendszerüket, különösen azokat a feltételeket, amelyek mellett a közigazgatási bíróság határozata felülvizsgálati kérelem tárgyát képezheti, valamint a bírósági eljárás azon szakaszát, amelytől kezdve az ítélet a belső jogban jogerősnek tekinthető, e mozgásteret korlátozni kell ezen elv Unión belüli egységes alkalmazásának garantálása és annak biztosítása érdekében, hogy az ily módon teljes mértékben kifejthesse joghatásait.[61]

99. Következésképpen, bár a bírósági határozat jogerejének vizsgálatát az azt meghozó tagállam joga alapján kell elvégezni,[62] az ilyen határozat jogereje a Charta 49. cikke (1) bekezdésének alkalmazása szempontjából nem állapítható meg, *ha e határozat nem vált visszavonhatatlanná abban az értelemben, hogy az az elítélt által meghatározott határidőben rendes jogorvoslat útján nem vitatható*. Így, bár e vizsgálat kiindulópontjának a nemzeti jognak kell lennie, nem lehet egyszerűen a nemzeti jogban elfogadott minősítéseket figyelembe venni, különben sérülne az e rendelkezésben rögzített, az enyhébb büntető jogszabály visszaható hatálya elvének hatékony és egységes alkalmazása. Ha a nemzeti jog vizsgálatából az derül ki, hogy a közigazgatási bíróság által hozott határozatot az elítélt személy meghatározott határidőn belül rendes jogorvoslati lehetőséggel magasabb fokú bíróság előtt megtámadhatja, véleményem szerint ezt az elvet kell alkalmazni.

100. Összefoglalva, az enyhébb büntetőtörvény visszaható hatálya elvének alkalmazása szempontjából a nem jogerősen eldöntött eljárás azon eljáráshoz hasonlít, amelyben nem hoztak visszavonhatatlan határozatot, vagyis olyan határozatot,[63] amelynek tekintetében a rendes jogorvoslati lehetőségeket kimerítették, vagy azokat nem az előírt határidőn belül gyakorolták.

[60] Lásd: EJEB, 2019. július 8., Mihalache kontra Románia ítélet (CE:ECHR:2019:0708JUD005401210, 116. §). Ez arra példa, hogy egy határozat a Cour de cassation (semmítőszék, Franciaország) ítéletével jogerőre emelkedett, lásd: EJEB, 2019. szeptember 6., Nodet kontra Franciaország ítélet (CE:ECHR:2019:0606JUD004734214, 21. és 46. §).

[61] Lásd különösen 2024. október 15-i KUBERA ítélet (C-144/23, EU:C:2024:881, 31. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat), amelyben a Bíróság kimondta, hogy bár a tagállamok igazságszolgáltatásának megszervezése, különösen a nemzeti legfelsőbb bíróságok intézménye, összetétele, hatásköre és működése ezen államok hatáskörébe tartozik, e hatáskör gyakorlása során azok kötelesek betartani az uniós jogból eredő kötelezettségeiket.

[62] Lásd analógia útján: 2023. október 12-i INTER CONSULTING ítélet (C-726/21, EU:C:2023:764, 61. pont).

[63] Például a Conseil d'État (államtanács, Franciaország) a 2022. október 7-i 443476. sz. ítéletében – véleményem szerint a jelen elemzés céljából megemlítendő módon – úgy ítélte meg, hogy a büntetések szükségességének alkotmányos elvéből következik, hogy „az a szabály, amely szerint az új büntetőtörvényt – amennyiben az megszünteti valamely cselekmény büntethetőségét vagy a korábbi törvénynél kevésbé szigorú büntetéseket ír elő – alkalmazni kell a hatálybalépése előtt elkövetett olyan bűncselekmények elkövetőire, *amelyek ügyében nem hoztak visszavonhatatlanná vált határozatokat*. Az ügy érdemében eljáró, valamely szankcióval szembeni fellépésről határozó bíróság feladata, hogy – akár hivatalból is – olyan új, enyhébb büntető jogszabályt alkalmazzon, amely a bűncselekmény elkövetése és a határozathozatal között lépett hatályba. *Ugyanez vonatkozik a felülvizsgálati kérelmet elbíráló bíróságra is, ha az új törvény a felülvizsgálati kérelemmel megtámadott határozatot követően lépett hatályba*" (ezen ítélet 5. pontja, kiemelés tőlem). A közigazgatási eljárások területén más tagállamok elismerik az enyhébb büntető jogszabály visszaható hatályú alkalmazása elvének alkalmazását, amennyiben e jogszabály a felülvizsgálati kérelem szakaszában lép hatályba. Amint az a 24/002. sz. kutatási feljegyzésből kitűnik, ez a helyzet többek között Bulgáriában, Németországban, Spanyolországban, Olaszországban és Litvániában.

101. E tekintetben úgy vélem, hogy még ha úgy is tűnik, hogy a kérdést előterjesztő bírósághoz benyújtott felülvizsgálati kérelem a szlovák jogban elméletileg rendkívüli jogorvoslatnak minősül, mivel egy közigazgatási bíróság olyan határozata ellen irányul, amely e jog értelmében jogerős, e felülvizsgálati kérelem álláspontom szerint – tekintettel a kérdést előterjesztő bíróság által ismertetett jellemzőire – nem mutatja a rendkívüli jogorvoslat jellemzőit.

102. Amint ugyanis az a CJA fent hivatkozott rendelkezéseiből kitűnik, az e bírósághoz benyújtott felülvizsgálati kérelem benyújtására nem vonatkoznak olyan megszorító korlátozások, különösen az azt igazoló okok vagy az annak benyújtására jogosult személyek tekintetében, hogy azt rendkívüli jogorvoslatnak kellene tekinteni. Másként fogalmazva, mivel a szlovák jogban a felülvizsgálati kérelem benyújtása nem tűnik szigorúan körülhatárolt és kivételes jellegűnek,[64] olyan rendes jogorvoslatról van szó, amely a T. T. által a közigazgatási bíróság előtt indított bírósági eljárás folytatásának keretébe illeszkedik, és amely az utóbbi által hozott ítélet meghatározott határidőn belüli megkérdőjelezéséhez vezethet.

103. A szlovák jog valójában azt a jellegbeli különbséget tükrözi, amely egyrészt az ügy érdemében döntő bíróságnak a „jogvita elbírálásában” álló feladata, másrészt pedig a felülvizsgálati bíróságnak az „ítélet elbírálásában” álló feladata között áll fenn. Ez a különbség két különböző bírósági szakaszban nyilvánul meg. Ily módon, az előbbi által hozott határozat jogerőre emelkedik, vagyis *res iudicatává* válik. Mindazonáltal, mivel e határozat felülvizsgálati kérelem tárgyát képezheti, és így megkérdőjelezhető, az nem visszavonhatatlan jellegű. Úgy tűnik tehát, hogy a szlovák jogban különbséget kell tenni a jogerőre emelkedett határozatok és a visszavonhatatlan jellegű határozatok között: az utóbbiak azok a határozatok, amelyekkel szemben az előírt határidőn belül valamennyi rendes jogorvoslattal éltek, ideértve a felülvizsgálati kérelmet is.

104. Márpedig az enyhébb büntető jogszabály visszaható hatálya elvének alkalmazása szempontjából az a fontos, hogy az egyes nemzeti jogot jellemző eljárási megkülönböztetéseken és minősítéseken túl meg kell vizsgálni, hogy a közigazgatási bíróság által hozott határozat visszavonhatatlanná vált-e abban az értelemben, hogy azt az elítélt személy meghatározott határidőn belül jogorvoslattal már nem támadhatja meg magasabb fokú bíróság előtt. Az olyan bírósági határozat ugyanis, amely a tagállam joga szerint nem visszavonhatatlan jellegű, nem képezheti eljárási akadályát ezen elv alkalmazásának.[65] A fent kifejtett okokból a jelen ügyben hiányzik a visszavonhatatlanná vált határozat ilyen megállapítása. Ebből következik, hogy az említett elv teljes mértékben alkalmazandó.

105. Hozzáteszem, hogy e tekintetben közömbös, hogy a vitatott közigazgatási szankció időközben végrehajthatóvá vált, hogy azt ténylegesen végrehajtották, és hogy azt a kérdést előterjesztő bíróság közvetlenül nem helyezheti hatályon kívül vagy nem fogadhat helyette másik másikat,[66] mivel az alsóbb fokú közigazgatási bíróság által hozott ítélet hatályon kívül helyezése és az ügy e bíróság elé történő visszautalása[67] vagy más perjogi technika[68] is biztosíthatja a Charta 49. cikkének (1) bekezdésének utolsó mondata alapján a felperest megillető jogokat azáltal, hogy

[64] Lásd: 2023. október 19-i Központi Nyomozó Főügyészség ítélet (C-147/22, EU:C:2023:790, 34. pont).

[65] Lásd analógia útján: 2023. október 12-i INTER CONSULTING ítélet (C-726/21, EU:C:2023:764, 61. pont).

[66] E tekintetben a szlovák kormány jelezte a Bíróságnak, hogy az alsóbb fokú közigazgatási bíróságtól eltérően a felülvizsgálati bíróság nem rendelkezik hatáskörrel a szankciót kiszabó határozat módosítására.

[67] Lásd e tekintetben a CJA 462. §-ának (1) bekezdését, amely lehetővé teszi a felülvizsgálati bíróság számára, hogy miután megállapította a felülvizsgálati kérelem megalapozottságát, visszautalja az ügyet az alsóbb fokú közigazgatási bírósághoz.

[68] A CJA 462. §-a (2) bekezdésének értelmében, ha a felülvizsgálati bíróság arra a következtetésre jut, hogy a közigazgatási hatóság megtámadott határozata vagy a közigazgatási hatóság megtámadott intézkedése nem felel meg a jogszabályoknak, és az alsóbb fokú közigazgatási bíróság elutasította a fellebbezést, módosíthatja e bíróság határozatát azáltal, hogy hatályon kívül helyezi a közigazgatási hatóság megtámadott határozatát vagy e hatóság megtámadott intézkedését, és az ügyet visszautalja hozzá az eljárás folytatása céljából.

e szankció megsemmisítéséhez, majd a jogalap nélkül beszedett bírság visszatérítéséhez vezethet. Végeredményben magának a felülvizsgálati bíróság azon lehetőségének fennállása, hogy a felülvizsgálati kérelem megalapozottságának megállapítása esetén visszautalja az ügyet a közigazgatási bírósághoz, ami így az ügy újbóli érdemi vizsgálatát vonja maga után, azt bizonyítja, hogy a felülvizsgálat tárgyát képező ítélet e rendelkezés alkalmazásában nem tekinthető visszavonhatatlannak.

2. Eljárási akadályát képezik-e a felülvizsgálati kérelem jogi sajátosságai az enyhébb büntető jogszabály visszaható hatályú alkalmazása elvének?

106. Az Engel-kritériumok alapján büntető jellegű közigazgatási szankció elfogadása esetén nem kétséges az enyhébb büntető jogszabály visszaható hatálya elvének alkalmazása. Ugyanez érvényes az ilyen szankcióra vonatkozó bírósági felülvizsgálat esetén az ügy érdemében határozó bíróság előtti eljárás során hatályba lépett enyhébb törvényre.

107. Ha az ügy érdemében határozó bíróság nem veszi figyelembe a határozathozatal előtt hatályba lépett enyhébb büntető jogszabályt, akkor téves jogalkalmazást követ el, amelyet a felülvizsgálati bíróság szankcionálhat, ami biztosítja ezen elv teljes érvényesülését.

108. Más lenne-e a helyzet akkor, ha az enyhébb büntető jogszabály a felülvizsgálati bíróság előtt folyamatban lévő eljárás során lép hatályba lép? Ez az a probléma, amellyel most foglalkozni kell.

109. A kérdést előterjesztő bíróság kétségei az említett elv alkalmazhatóságát illetően abban az esetben, ha az új jogszabály a felülvizsgálati kérelem benyújtását követően lép hatályba, e bírósági szakasz sajátosságából erednek. A felülvizsgálati bíróság ugyanis jogkérdésben eljáró bíróság, nem pedig – az alsóbb fokú bíróságokkal ellentétben – az ügy érdemében eljáró bíróság. Így az ügy érdemét ez utóbbiak jogerősen elbírálják, és azt a felülvizsgálati bíróságnak már nem kell újból megvizsgálnia: feladata annak vizsgálata, hogy az alsóbb fokú bíróságok helyesen alkalmazták-e a jogszabályt.

110. Márpedig az ügy érdemében eljáró bíróságokkal szemben téves jogalkalmazás alapján nem róható fel, hogy nem alkalmaztak olyan törvényt, amely a határozathozataluk időpontjában még nem volt hatályban.

111. A jelen ügyben ez a helyzet áll fenn. A Krajský súd v Bratislave (pozsonyi regionális bíróság) ugyanis közigazgatási bíróságként olyan ítéletet hozott, amelyet a szlovák jog „jogerősnek” minősít. Ezen ítéletet követően új törvény lépett hatályba. Nyilvánvaló időbeli okokból e bíróság nem vehette figyelembe ezt a törvényt az ítéletében. A kérdés tehát az, hogy a felülvizsgálati bíróságnak, amelynek feladata annak vizsgálata, hogy az ügy érdemében határozó bíróság helyesen alkalmazta-e a jogot, ezen időbeli lehetetlenség ellenére figyelembe kell-e vennie ezt az új törvényt annak érdekében, hogy esetlegesen hatályon kívül helyezze az érdemben eljáró bíróság határozatát, és adott esetben visszautalja az ügyet e bíróság elé.

112. Véleményem szerint erre igenlő választ kell adni.

113. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint ugyanis az e szabályozással bevezetett rendszerben előírt feltételek teljesítésének elmulasztása esetén alkalmazandó szankciókra vonatkozó uniós jogszabályok összehangolásának hiányában a tagállamok hatáskörébe tartozik a számukra megfelelőnek tűnő szankciók megválasztása. E hatáskörüket azonban az uniós jog és e jog általános elveinek tiszteletben tartásával, ennélfogva az arányosság elvére figyelemmel kell

gyakorolniuk.[69] Ezen elv az uniós jog általános elvei közé tartozik, amely általános elveket az uniós jog alkalmazási körébe tartozó vagy azt végrehajtó nemzeti szabályozásoknak tiszteletben kell tartaniuk az alkalmazandó szankciókra vonatkozó uniós jogszabályok összehangolásának hiányában is.[70]

114. Mivel az enyhébb büntető jogszabály visszaható hatályának elve a büntetések szükségességének és arányosságának[71] a Charta 49. cikkének (3) bekezdésében rögzített elvéhez kapcsolódik, úgy vélem, hogy annak széles hatályt kell tulajdonítani oly módon, hogy az azonnal alkalmazható legyen az olyan bűncselekmények elkövetőire, amelyeket az új törvény hatálybalépése előtt követtek el, és amelyek esetében nem hoztak visszavonhatatlanná vált határozatokat. Ha ugyanis a jogalkotó úgy döntött, hogy enyhíti a korábbi törvény szigorát, ennek indoka az, hogy elismerte, hogy egy adott magatartás büntetendősége és/vagy a korábban előírt büntetés már nem feltétlenül szükséges.

115. Amint arra a kérdést előterjesztő bíróság helyesen rámutat, ez az elv tehát azt jelenti, hogy amint egy bizonyos magatartás büntetésének társadalmi igénye megszűnt, vagy e magatartásnak a szankció súlyában kifejezett értékelése megváltozott, nincs észszerű és igazságos indok arra, hogy valamennyi „régi” bűncselekményt továbbra is üldözzék és azok elkövetőit felelősségre vonják, ha a korábban szankcionált magatartás káros jellegét és a szankció súlyosságát a jogalkotó már eltérően értékeli.

116. Ebből következik, hogy az enyhébb büntető jogszabály visszaható hatályának elve akkor is alkalmazandó, ha az ilyen törvény a felülvizsgálati eljárásban hozott határozat előtt lép hatályba, ideértve azt az esetet is, amikor a felülvizsgálati bíróság a téves jogalkalmazásra korlátozódó felülvizsgálatot végez. Így a végső fokon eljáró bíróságnak alkalmaznia kell az enyhébb büntető jogszabályt, függetlenül attól, hogy az az alsóbb fokú közigazgatási bíróság általa felülvizsgálandó határozata előtt vagy után lépett hatályba.

117. Az enyhébb büntető jogszabály visszaható hatályú alkalmazása elvének teljes körű érvényesülése érdekében semlegesíteni kell a per azon különböző szakaszaihoz kapcsolódó eljárási különbségeket, amelyekben ez az elv alkalmazandó. Az egyes tagállamokra jellemző közigazgatási peres eljárások sajátosságai (mint például az alacsonyabb fokú közigazgatási bíróság által hozott ítélet jogerős jellege vagy jogereje, vagy akár a felülvizsgálati kérelem felfüggesztő hatálya) ugyanis nem vezethetnek ahhoz, hogy az említett elv időbeli hatályát a bírósági eljárás bizonyos szakaszaira korlátozzák mindaddig, amíg a szóban forgó jogsértés miatt nem hoztak visszavonhatatlanná vált határozatot.

118. Közelebbről a felülvizsgálati bíróság feladatát ki kell igazítani annak érdekében, hogy lehetővé tegye ez utóbbi számára az enyhébb büntető jogszabály alkalmazását, amely a felülvizsgálati kérelemmel megtámadott ítéletet követően lépett hatályba, és amelyet az alsóbb fokú közigazgatási bíróság az ítélete meghozatalának időpontjában nem vehetett figyelembe. A felülvizsgálati bíróságnak tehát lehetősége kell, hogy legyen arra, hogy helyt adjon a felülvizsgálati kérelemnek, még akkor is, ha az előtte megtámadott ítélet főszabály szerint nem tekinthető olyannak, mint amely tévesen alkalmazta a jogot pusztán amiatt, hogy nem alkalmazott olyan törvényt, amely a meghozatalának időpontjában nem volt hatályban. Ennek arra kell késztetnie e

[69] Lásd többek között: 2024. november 21-i Ekostroy ítélet (C-61/23, EU:C:2024:974, 41. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[70] Lásd többek között: 2024. november 21-i Ekostroy ítélet (C-61/23, EU:C:2024:974, 42. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[71] Lásd: EJEB, 2009. szeptember 17., Scoppola kontra Olaszország ítélet (2) (CE:ECHR:2009:0917JUD001024903, 108. §).

bíróságot, hogy mellőzze vagy az uniós joggal összhangban értelmezze azokat a nemzeti jogi rendelkezéseket,[72] amelyek megakadályozhatják abban, hogy feladatát az enyhébb büntető jogszabály visszaható hatályú alkalmazásának elvével összhangban lássa el.

119. Ha a felülvizsgálati kérelem különleges jellege ettől elhomályosul,[73] ez az elv széles hatályának elkerülhetetlen következménye.

120. E tekintetben megjegyzem, hogy a közigazgatási szankciók tárgyában végső fokon eljáró bíróság számos tagállamban köteles figyelembe venni az enyhébb törvényt, még akkor is, ha e törvényt csak az előtte folyamatban lévő eljárás során fogadták el.[74]

121. Mindezekből az következik, hogy véleményem szerint sem a szlovák jog szerinti „jogerős" ítéletként való minősítéssel, sem azzal a körülménnyel, hogy a felülvizsgálati kérelmet e jogban rendkívüli jogorvoslatnak tekintik, sem pedig a felülvizsgálati kérelem eljárási sajátosságaival nem ellentétes az enyhébb büntető jogszabály visszaható hatályára vonatkozó, a Charta 49. cikke (1) bekezdésének utolsó mondatában rögzített elv alkalmazása, kivéve ha ezek hatályát aránytalanul korlátoznák.

V. Végkövetkeztetés

122. A fenti megfontolások összességére tekintettel azt javaslom, hogy a Bíróság a Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (a Szlovák Köztársaság legfelsőbb közigazgatási bírósága) által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre a következő választ adja:

1) Az Európai Unió Alapjogi Chartája 51. cikkének (1) bekezdését

[72] A jelen ügyben elsősorban a CJA 454. §-áról van szó, amely – emlékeztetek rá – azt írja elő, hogy a felülvizsgálati eljárásban eljáró bíróság feladata annak meghatározása, hogy az alsóbb fokú közigazgatási bíróság tévesen alkalmazta-e a jogot a megtámadott határozat meghozatalának időpontjában fennálló helyzet tekintetében.

[73] Lásd: Eveillard, G., „L'application de la rétroactivité *in mitius* par le juge administratif de cassation", Droit administratif, LexisNexis, Párizs, 1. sz., 2023., 44–48. o. A szerző a Conseil d'État (államtanács, Franciaország) által a felülvizsgálati eljárás során egy olyan új elem miatt hozott felülvizsgálat kapcsán, mint a kedvezőbb büntető jogszabály, *egyfajta „objektív" felülvizsgálati formára hivatkozik*. Ilyen helyzetben ugyanis a felülvizsgálat nem mutat „szankciós szándékot", abban az értelemben, hogy nem jelent semmiféle helytelenítést azzal kapcsolatban, hogy az ügy érdemében határozó bíróság hogyan alkalmazta a jogszabályt, ahogyan az e bíróság határozatának meghozatalakor hatályban volt (47. o.). Ugyanebben a szellemben „a semmítőszék hagyományos feladatának falán keletkezett repedésről" beszélhetünk, amely túlmegy „a felülvizsgálati kérelemmel megtámadott határozat jogi helyességének felülvizsgálatára irányuló hagyományos feladatán", valamint a meghozataluk időpontjában nem kifogásolható ítéletek „objektív" felülvizsgálati gyakorlatáról: lásd Céline Guibé rapporteur public (független jogi előadó) Conseil d'État (államtanács) 2022. október 7-i 443476. sz. ítéletére tett észrevételeit (4.2.2. pont). Egyébiránt érdekes megjegyezni, hogy az ezen ítélet alapjául szolgáló ügyben e bíróságnak ugyanazokkal a kérdésekkel kellett szembenéznie, mint amelyeket a kérdést előterjesztő bíróság a jelen ügyben a Bíróság elé terjesztett, de a büntetések szükségességének elve szempontjából, amely alkotmányos értékű.

[74] Így a 24/002. sz. kutatási jelentés szerint *Németországban* a legutóbb a 2024. július 12-i törvénnyel (BGBl. 2024 I, 234. sz.) módosított 1968. május 24-i Gesetz über Ordnungswidrigkeiten (a szabálysértésekről szóló törvény; BGBl. 1968 I., 481. o.) a szabálysértési bírságok tekintetében úgy rendelkezik, hogy a *in mitius* visszaható hatály elve a „határozat meghozatala előtt" hatályba lépő módosításokra vonatkozik, és ez a megfogalmazás a közfelfogás szerint a csak jogkérdéseket eldöntő fellebbviteli határozatra is kiterjed: lásd ebben az értelemben: Rogall, K., „Rückwirkung des milderen Gesetzes", in Mitsch, W., *Karlsruher Kommentar zum Gesetz über Ordnungswidrigkeiten*, 5. kiadás, C. H. Beck, München, 2018, 27. pont, valamint Graf, J-P., *Beck'scher Online-Kommentar OWiG*, 44. kiadás, C. H. Beck, München, 2024, lásd: 59. lábjegyzet, 24. pont. *Spanyolországban* a közigazgatási szankciókkal kapcsolatos enyhébb jogszabály visszamenőleges hatályú alkalmazásának elve a Constitución (alkotmány) 9. cikkének (3) bekezdéséből, valamint a 2015. október 1-jei Ley 40/2015, de Régimen Jurídico del Sector Público (a közszféra jogi szabályozásáról szóló 40/2015. sz. törvény) (BOE 236. sz., 2015. október 2., 89411. o.) 26. cikkének (2) bekezdéséből következik. Ennélfogva a Tribunal Supremo (legfelsőbb bíróság, Spanyolország) közigazgatási perekkel foglalkozó csoportja, amely a közigazgatási szankciók tekintetében a legmagasabb fokú bíróság, az enyhébb jogszabályt alkalmazza, még akkor is, ha az az előtte folyamatban lévő eljárás során lépett hatályba: lásd a Tribunal Supremo (legfelsőbb bíróság) 2019. szeptember 23-i 1219/2019.sz. ítéletét. *Franciaországban* a cour administrative d'appel (közigazgatási fellebbviteli bíróság) által hozott ítélet jogereje és a közigazgatási ügyekben benyújtott felülvizsgálati kérelem felfüggesztő hatályának hiánya ellenére a Conseil d'État (államtanács) a közigazgatási szankciókra vonatkozó ítélkezési gyakorlatát a fent hivatkozott, 2022. október 7-i 443476. sz. ítélettel továbbfejlesztette (lásd a jelen indítvány 63. és 73. lábjegyzetét).

a következőképpen kell értelmezni:

valamely tagállam e rendelkezés értelmében az uniós jogot hajtja végre, egyrészt amikor az uniós jog alapján közigazgatási szankciót ír elő az árut szállító járművekben lévő menetíró készülék meglétével és e készülék időszakos felülvizsgálatával kapcsolatos kötelezettségek megsértése esetén, másrészt pedig az e szankcióval kapcsolatos bírósági felülvizsgálat keretében.

2) Az enyhébb büntető jogszabály visszaható hatályú alkalmazásának az Alapjogi Charta 49. cikke (1) bekezdésének utolsó mondatában rögzített elvét

a következőképpen kell értelmezni:

– az mind a közigazgatási szankciók kiszabásakor, mind azok bírósági felülvizsgálatakor alkalmazandó, mivel e szankciók büntető jellegűek, és az új törvény azáltal, hogy megszünteti az előre kevert beton szállítására használt járművek menetíró készülékkel való felszerelésére vonatkozó kötelezettséget, a jogalkotó e kötelezettség megsértése szankcionálásának szükségességére vonatkozó álláspontjának változását tükrözi;

– e rendelkezés arra kötelezi a nemzeti bíróságot, hogy az elé terjesztett felülvizsgálati kérelem keretében vegye figyelembe azt az enyhébb büntető jogszabályt, amely az alacsonyabb fokú közigazgatási bíróság határozatának kihirdetését követően lépett hatályba, amely a nemzeti jog értelmében jogerőssé vált, és amely e felülvizsgálati kérelem tárgyát képezi, amennyiben e határozat még nem vált visszavonhatatlanná, mivel azt az elítélt személy meghatározott határidőn belül rendes jogorvoslattal megtámadhatja.